dentikkeli

KUOPION KORKEAKOULUN HAMMASLÄÄKETIETEEN
OPISKELIJOIDEN JULKAISU V vsk. N:o 2/81

DEPO

kehityksen kärjessä

Depon oma merkki

FinnDent C

ASIANTUNTIJAN DEPO KÄYTTÖÖN

Finndent C-hammashoitovarustuksen oikeaan ergonomiaan vaikuttaa esimerkiksi se,
- että imujärjestelmä voidaan siirtää tuolin vierestä kaapistoon
- että instrumenttisillan liikerata sallii sen tuomisen erittäin lähelle työskentelykohdetta
- että instrumenttisilta voidaan potilaan noustessa työntää hammashoitajan puolelle
- että potilastuolin niskatuki saadaan taipumaan myös alaspäin, jolloin työskentely ylähampaiden parissa helpottuu
- että uudet, istuma-ergonomialtaan oikeat lovi-aputuolit tuovat toisaalta potilaan, toisaalta lääkärin ja hoitajan entistä kätevämmälle työskentelyetäisyydelle toisistaan

Oikean ergonomian lisäksi Finndent C on ainoa markkinoilla oleva täyskasettikone. Tämä tekee sen helppohoitoiseksi ja huoltovarmaksi. Kasettien vaihtaminen pikaliitännällä on nopeaa ja kokonaan uuden kasetin - esimerkiksi hammaskiven poistolaitteen - lisääminen on helppoa. Ottakaa yhteyttä - edustajamme käy mielellään luonanne kertomassa lisää Finndent C:n ominaisuuksista.

Finndent-järjestelmä on kehitetty yhteistyössä suomalaisten hammaslääkäreiden kanssa - suomalaiseen vaativaan käyttöön.

Muistathan, että Finndent-järjestelmä sisältää vastaanotolla tarvitsemasi kojeet ja laitteet.

Finndentin saat myös leasing- eli vuokrausjärjestelmällä!

Ergonomisesti ehkä maailman kehittynein hammashoitovarustus. - ja suomalainen.

OY DENTALDEPOT AB
Hankasuontie 9, 00390 Helsinki 39
puh. 90-544 311

Elmex-hammastahna suojaa hampaitasi kahdella tavalla.

1 Elmex vahvistaa hammaskiillettä.

Elmex-hammastahnan aktiivinen amiinifluoridi tarttuu hyvin hampaan pinnalle. Se reagoi kiilteen kanssa ja tekee siitä entistä vastustuskykyisemmän reikiintymistä aiheuttavia happoja vastaan.

2 Ehkäisee plakkia muodostavien bakteerien toimintaa.

Hampaiden pinnalla olevat bakteerit erittävät reikiintymistä aiheuttavia happoja. Juuri näiden, plakkia muodostavien bakteerien toimintaa estää Elmex-hammastahnan aktiiviamiinifluoridi.

Kysy vaikka hammaslääkäriltä.

ORION

Elmex on Lääketehdas Orionin tutkittu hammastahna. Sen säännöllinen käyttö vähentää hampaiden reikiintymistä.

RETROSPEKTIIVISESTI

Viisi vuotta on sitten kulunut. Viisi vuotta siitä, kun istuin ensimmäisessä tutor-ohjauksessa Snellmannin puistossa. Ja kun sitä sattui vähän suutansa aukomaan, niin heti sai hommia, se oli tyyli siihen aikaan. Tekemistä on riittänyt tähän päivään asti, tämän pääkirjoituksen kirjoittaminen taitaa sitten olla viimeinen.

Viiteen vuoteen mahtuu paljon ja kaikenlaista. Luennolla oloa ja varsinkin poissaoloa, lukuisia pakollisia harjoitustöitä, usein ensin reputettuja ja sitten läpäistyjä tenttejä. Ja menestystäkin välillä.

Tällä hetkellä kun ajattelen noita menneitä vuosia, ovat ajatukseni vielä hieman sekavat. En ole oikein tottunut ajatukseen opiskelun loppumisesta ja siitä kai johtuukin tuo päälimmäisenä oleva hieman outo tunne, että loppuiko se tosiaan.
Aivan ilmeisesti tänään ei olekaan aika ajatella taaksepäin, vaan kyse on vielä olemassa olevasta todellisuudesta.

Odotetaan muutama vuosi, niin tämän päivän todellisuus ehtii muuttua muistoiksi ja ajatuksetkin seestyä näiden vuosien osalta.

Ari-Pekka Parviainen

JULKAISIJA
Kuopion korkeakoulun hammaslääketieteen opiskelijat
Dentina r.y.
PL 138, 70101 Kuopio 10
puh. 971-162270, 162260, 162267

PÄÄTOIMITTAJA
Ari-Pekka Parviainen

TOIMITTAJAT
Anna-Mari Kaukoranta
Taina Kauppinen
Matti Kovanen

VALOKUVAT
Ari-Pekka Parviainen

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus 4
Harjoittelua, valvottua harjoittelua 5
Cursus Parviainen 7
Erikoishammaslääkäriksikö 8
Ensimmäisen kevään mietteitä 11
Kirje meille kaikille 14
Vedettiinpä saunaa 16
Talon tuorein tohtori 18
Vuosien viisaus 22

Offsetpaino Lauri Tuovinen 1981

Pirkko Letto

HARJOITTELUA, VALVOTTUA HARJOITTELUA...

Harjoittelu on ollut kevään avainsana Kuopion korkeakoulun hammaslääketieteen neljännen vuosikurssin opiskelijoille, mutta valitettavasti tuon sanan kaiku ei jäänyt laitoksemme seinien sisäpuolelle, vaan se kiiri kauemmaksi aiheuttaen ihmetystä ja sekaannusta terveyskeskuksissa ja puuttuipa siihen Hammaslääkäriliittokin valtakunnallisena järjestönä. Kysymys on hammaslääketieteen tutkinnosta annetun asetuksen mukaisesta harjoittelusta, jonka järjestämisessä on kullakin koulutusyksiköllä tällä hetkellä varsin vapaat kädet.

Jo viime vuoden puolella laitoksessamme aloitettiin harjoittelun järjestämisen pohjustustyöt. Aluksi tiedusteltiin jopa opiskelijoiden, neloskurssilaisten mielipidettä ensi keväänä järjestettävästä terveyskeskusharjoittelujaksosta. Sen tuloksena tuli esiin mielipide, jonka mukaan haluttiin tavallinen kandikesä eli mahdollisuus itse valita kesätyöpaikka ja työaika. Taustalla häilyi ilmeisesti pelko menettää kesä-ansionsa, sillä eihän Suomenmaassa ole ennenkään opiskelusta palkkaa maksettu ja toisaalta kesäkin olisi tullut ennaltaohjelmoiduksi ja akateeminen (?) »vapaus» menetetty.

Harjoittelu on osa opintoja, osa sitä tutkintoa, jonka tuloksena HLyo:sta tulee HLL, joten sen järjestäminen tulee asettaa jonkin oppiaineen tehtäväksi. Korkeakoulussamme harjoittelun järjestämisen alkuvaiheessa töihin valtuutettiin henkilö, jolla on pitkäaikainen kokemus terveyskeskushammaslääkärin työstä.

Seuraavassa vaiheessa osastoneuvostossa oli yllättäen aloite, jossa harjoittelu ehdotettiin nimettäväksi ehkäisevälle hammaslääketieteelle perusteluna edellä mainitun henkilön oppiaine... Päätös oli hieman hämmästyttävä nimettiinhän harjoittelu yhdelle kliiniselle oppiaineelle, eikä kansanterveystieteelle eli sosiaalihammaslääketieteelle, kuten lääketieteessä on tehty.

Uusi vuosi toi uudet tuulet mukanaan. Järjestettiin tiedotustilaisuus, jossa esitettiin lista harjoitteluterveyskeskuksista. Näistä terveyskeskuksista oli jokaisen määrä valita omansa. Tilaisuus toi pintaan tunteita, joita voisi kuvata sanoin viha, hämmennys, kiihtymys. Taustana tuolle tilanteelle oli uskomus, että jokainen opiskelija voisi itse järjestää kesätyöpaikkansa haluamallaan tavalla, ja olihan osalla se jo kysyttynä. Tämän vuoksi päätettiin joustaa ja kysellä asianomaisen opiskelijan ko. terveyskeskuksesta suostuisivatko he harjoittelupaikaksi. Täten alettiin informoida kenttää niistä järjestelyistä, joita korkeakoulu vaatii kuopiolaisen opiskelijan tullessa valvottuun kesätyöharjoitteluun.

Ydinsanoina olivat koulutuspäivä, sopimus kunnanhallituksen kanssa jne., jotka saivat kuopiolaisen opiskelijan työnsaantimahdollisuudet tuntumaan varsin nihkeiltä, sillä olihan yliopistoista saatavilla opiskelijoita, jotka eivät tarvinneet valvontaa ja erikoiskoulutettuja valvontajoukkoja. Huhtikuussa, kahta kuukautta ennen kesäloman alkua osastoneuvoston aloite lähti korkeakoulun hallitukseen lopullista päätöstä varten. Hallitus päätti, että vuonna 1977 opintonsa aloittaneille harjoittelu toteutetaan siten, että opiskelija toimii neljä viikkoa terveyskeskushammaslääkärin viransijaisena piste — eli oltiin lähtötilanteessa. Kysymys oli paljoltakin rahasta ja ehkä muustakin?

Olemme siis niittäneet mainetta pioneerin roolissa alana harjoittelu jopa siinä määrin, että Hammaslääkäriliitto antoi lausunnon, jonka mukaan Kuopion harjoittelujärjestelyt sisältävät paljon lisäselvityksiä vaativia asioita, kuten vastuu- ja korvauskysymykset. Lisäksi liitto totesi, että kaikissa hammaslääketieteen koulutusyksiköissä tulisi pyrkiä pääpiirteittäin samaan ratkaisuun harjoittelun järjestelyissä. Vuonna 1978 ja sen jälkeen opintonsa aloittaneille harjoittelun järjestämisen lähtökohtana voitanee pitää korkeakoulun hallituksen kantaa, jonka mukaan harjoittelu tulisi järjestää lukukauden aikana palkatta, vain matkat ja asumiskustannukset korvattaisiin. Tulevaisuuden harjoittelun sisältöä mietittäessä on otettava huomioon se toinen, puolen vuoden pituinen harjoittelu lisensiaatteina terveyskeskuksissa. Olisikohan ensimmäinen harjoittelu HLyo:na toimenpiteiden seurantaa ja toinen harjoittelu HLL:na itse toimenpiteiden suorittamista, mielekästäkö, akateemistako?

Cursus Parviainen 15.5.-81

Järjestyksessään neljännen kurssin valmistumista juhlistettiin perjantaina 15.5. pidetyllä tilaisuudella. Muutamaa lukuunottamatta kaikki tulevat saamaan todistuksensa toukokuun loppuun mennessä.

Työllisyysnäkymissä on jo havaittavissa pieniä ongelmia: vain muutamalla on vakinainen virka tiedossa, suurimmalla osalla ainoastaan vaihtelevan pituisia viransijaisuuksia. Kaksi siirtyy yksityissektorille.

Matti Kovanen

Tarvetta on:

ERIKOIS-HAMMASLÄÄKÄRIKSIKÖ

Erikoishoidon tarve väestössä on johtanut siihen, että on ryhdyttävä kouluttamaan erikoishoitoa antamaan kykeneviä erikoishammaslääkäreitä. Tämän artikkelin lopussa haluamme kysellä, mihin erikoishammaslääkärikoulutus puolestaan voi johtaa.

Suun ja hampaiston hoidontarve väestössä on aina oltava hammaslääkärin ammatinharjoittamisen lähtökohtana. Hammaslääkäreiden on siksi tiedettävä, millaisen hoidon tarpeessa ihmiset ovat ja pyrittävä ammatissaan tyydyttämään tämä hoidontarve.

Hoidontarvetta väestössä selvittelee hammaslääketieteellinen epidemiologinen tutkimus, joka on määrittänyt väestöllä voivan olla karkeasti jaoteltuna tarvetta kahdenlaiseen hoitoon: perushoitoon ja erikoishoitoon. Tarkastelemme tässä kirjoituksessa erikoishoitoa, johon luetaan kuuluvaksi proteettinen, ortodontinen, suukirurginen sekä komplisoitu kariologinen ja parodontologinen hoito. Emme puutu lainkaan siihen, miten kyseiset hoidot käytännössä toteutetaan suussa, vaan kysymme, miten hoidon antaminen järjestetään koko väestöä potilaistona ja koko hammaslääkärikuntaa hoitohenkilökuntana ajatellen.

On käynyt ilmi, että nykyisin väestön perushoidon tarve alkaa olla jo melko mukavasti tyydytetty, mutta erikoishoitoa kansa kaipaa vielä kovasti. Perushoidon antamista ja huolehtimista siitä, että ihmisillä on mahdollisuus saada myös sitä, ei voida tulevaisuudessa tietenkään lyödä laimin, mutta entistä enemmän on hammaslääkäreiden ryhdyttävä ammattiaan harjoittaessaan käsittelemään erikoishoitotapauksia.

Hammaslääkärillä on ihmisiä hoitaessaan oltava hammaslääketieteellistä tietoa, sillä hoitotapahtumassa hän aina soveltaa sitä käytäntöön senkertaisen potilaansa kohdalla. Jotta hammaslääkäri kykenisi anta-

maan väestölle sen tarvitsemaa erikoishoitoa, kuten häneltä tullaan tulevaisuudessa vaatimaan, on hänellä oltava myös tätä koskevaa tietämystä. Ellei hän ole saanut sitä peruskoulutuksessaan, on hänen hankittava se joko omin päin tai käytettävä maahamme luotuja koulutuspalveluja. Mitään koulutusjärjestelmää valmiille hammaslääkäreille heidän perehdyttämiseksi erikoishoidon toteuttamiseen ei kuitenkaan maassamme ole vielä olemassa muualla kuin lain määräyksissä, joiden mukaan erikoishoidon antaminen mahdollistamiseksi hammaslääkärikunnalle on järjestettävä aivan lähivuosien aikana ammatillista jatkokoulutusta. Tämä tapahtuisi korkeakoulujen hammasklinikoilla ja jatkokoulutuksen suorittanut hammaslääkäri saisi erikoishammaslääkärin arvonimen ja oikeudet.

Näin väestössä esiintyvä tarve saada erikoishoitoa vaikeisiin tai pitkälle edenneihin suun ja hampaiston sairauksiin vaatii, jotta hammaslääkärikuntamme voisi tyydyttää sen, ammatillista jatkokoulutusta erikoishammaslääkäriksi. Tämä kaikki on hyvää ja oikeaa asiaa, mutta se tapa, jolla erikoishammaslääkärikoulutusta ollaan järjestämässä, uhkaa muuttaa tämän hyvän aikeen huonoksi seurauksiltaan. Saatetaan joutua vain ojasta allikkoon.

OPPILAITOKSEENKO?

Erikoishammaslääkärikoulutuksen kaavailuissa on mielestämme nykyisin mukana kaksi vaarallista piirrettä, jotka kumpikin saattavat loppujen lopuksi vaikeuttaa niiden ihmisten erikoishoidon saantia, jotka sitä eniten kuitenkin kaipaavat. Hammaslääkärin ammatinharjoittamista ollaankin järjestämässä niin, että sen ainoa oikea lähtökohta eli potilaan tarpeet unohdetaan kokonaan.

Ensiksikin nykyisen ajattelutavan mukaan vain sellainen hammaslääkäri, joka on käynyt erikoishammaslääkärikoulutuksessa, saa luvan antaa erikoishoitoa. Hammaslääkäri ei siis enää voikaan ilman muuta vastata potilaansa esittämiin toivomuksiin hoidosta. Liioin ei enää luoteta siihen, että hammaslääkäri kykenisi itse arvioimaan, pystyykö hän antamaan potilaalle tämän tarvitseman hoidon. Ajattelu heijastaa hyvin myös nyky-yhteiskunnassamme vallitsevaa kaikkivoivan koulutuksen yliarviointia. Kuvitellaan ammatillisen koulutuksen, jolle on ensin annettava virallinen ja kiinteä muoto, olevan ainoa mahdollinen tapa hammaslääkärille hankkia itselleen pätevyys erikoishoidon antamiseen. Tällöin jätetään kuitenkin tyystin vaille arvostusta se oppi, jonka jokainen hammaslääkäri itsenäisesti hankkii kenenkään siinä ohjaamatta omassa ammatinharjoittamisessaan. Päättäjät eivät tunnu uskovan, että oppimista voisi tapahtua virallisten koulutusjärjestelmien ja niille pyhitettyjen laitosten ulkopuolella. Näiden laitosten sisälleen ottamien hammaslääkäreiden lukumäärä on lisäksi aina rajallinen ja luultavasti pitkään myös verraten pieni. Mikäli siis hammaslääkäreiden on tulevaisuudessa hankittava paitsi taito että myös lupa antaa erikoishoitoa siten, että he joutuvat hakeutumaan erikoishammaslääkärikoulutukseen, ei maassamme tule olemaan kovinkan monta sellaista hammaslääkäriä, joilta ihmiset voivat saada tarvitsemaansa erikoishoitoa. Parantaako tämä muka palveluamme?

ETELÄ-KESKEISYYTEENKÖ?

Toinen arvetuttava seikka on se, että jotkut kaavailevat erikoishammaslääkärikoulutusta annettavaksi vain tietyillä hammasklinikoilla. Nämä erikoishammaslääkäreitä ensimmäisenä kouluttamaan ehättävät laitokset ovat Turun ja Helsingin klinikat, jotka kerrankin suostuvat myöntämään heillä olevan suuremmat koulutusresurssit kuin »periferian» Kuopiolla ja Oululla. Kuitenkin on pidettävä mielessä, että Helsingin ja Turun alue on juuri se osa maasta, jossa on jo ennestään valtaosa kaikista erikoishammaslääkärin oikeudet tähän mennessä saaneista. Lisäksi erikoishoidon tarvekaan ei ole enää suurin tässä osassa valtakuntaa, sillä siellä sitä on parhaiten pystytty jo tyydyttämään lukuisten erikoishammaslääkäreiden ansiosta ja siten vähen-

tämään sitä. Erikoishoidon tarvetta täällä vähentää myös se, että hammashuollossa on päästy syntyneiden tuhojen korjaamisesta vakavien vaurioiden ennälta ehkäisyyn. Siis paljon edemmälle kuin maamme syrjäseuduilla.

Erikoishammaslääkäreitä kouluttavan laitoksen sijainti vaikuttaa väestön erikoishoidon saantiin alueellisesti kahta kautta. Ensiksikin laitoksessa koulutettavat hammaslääkärit hoitavat laitoksen vaikutuspiiristä tulevia potilaita. Ja toisaalta koulutukseen, joka on täyspäiväistä ja monivuotista kestoltaan, on helpoin lähteä niiden, jotka harjoittavat ammattiaan koulutuslaitoksen sijaintipaikkakunnalla. Näin heillä säilyy mahdollisuus itsenäiseen ammatinharjoittamiseen koulutuksessa olonkin aikana. Muualta kaukaa koulutukseen aikovien on jätettävä ansiotoimensa kokonaan melko pitkäksi aikaa, mikä varmasti vaikeuttaa koulutukseen lähtemistä ja vähentää sitä »periferiassa» toimivien hammaslääkäreiden keskuudessa. Näin Etelä-Suomen ulkopuolella asuva suurin osa maamme väestöstä uhkaa jäädä ilman riittäviä erikoishammashoitopalveluja niin hammaslääketieteen laitoksista niissä jatkokoulutettavina toimivilta kuin maakunnissakin työskentelevien jatkokoulutuksen saaneilta hammaslääkäreiltä.

TULEVAISUUSKO?

On hyvä, että suu- ja hammassairauksien erikoishoitoa on vihdoinkin ryhdytty tosi toimella järjestämään maamme väestölle, mutta toivottavasti tulevaisuudessa ei käy niin, että saadaan kuulla seuraavia repliikkejä:

Potilas (joka on niin onnekas, että asuu turvallisesti Turun ja Helsingin lähettyvillä): »Onko tämä nyt varmasti sellainen hammaslääkäri, jolta minä voin odottaa saavani erikoishoitoa?». Samaan aikaan hoitohuoneessa puhelee itsekseen hammaslääkäri, joka on juuri joutunut käännyttämään vastaanotoltaan pois yhden potilaan, kun tämä raukka ei tiennyt, mitä hampaiden erikoishoito oikein on: »Viisitoista vuotta sitten kun minä vastavalmistuneena hammaslääkärinä kysyin monasti itseltäni, osaanko minä hoitaa tämän tapauksen. Nyt kun taitoa on varmasti kertynyt, joudun toteamaan, ettei minulla ole lupaa hoitaa tapauksia, joita ennen sai olemattomilla taidoillaan edes yrittää!»

ENSIMMÄISEN KEVÄÄN MIETTEITÄ...

Miten helpolta touhulta tuntuikaan kirjoitella niitä näitä, ajatelmia ja kommentteja taakse jäävästä vuodesta. Mutta työhön vihdoin ryhdyttyäni huomaan viettäneeni melko neutraalin ja tyypillisen opiskeluvuoden.

Syksy meni paikkoja ihmetellessä ja lukujärjestyksen mukaan orjallisesti toimien, sillä vaikea on lukiorytmiin tottuneen ymmärtää, ettei luentopakkoa ole. Peruskurssit fysiikasta ja kemiasta olivat pitkästyttäviä, tulivathan nuo jo pääsykokeisiin kertaalleen (kellä useammankin kerran) luettua. Harjoitustyöt kyllä osoittivat näiden tieteiden maailman olevan täysin utopistinen ja ymmärtämätön, joten ihmekös tuo, että työkuulustelu menikin uusiksi ...

Itse hammaslääketieteestä ei suuremmin puhuttu, vaikka johdanto aiheeseen olisi ollut jo syksyllä paikallaan. Ehkä se olisi hieman kohottanut motivaatiota, joka solubiologian kurssin yhteydessä tuntui monella olevan melko matalalla. Onneksi rutiiniin alkoi tottua ja ylempikurssilaisten ystävällisiin varoituksiin tulevien kurssien kauheudesta tottua. Toisaalta tuo rutiiniin tottuminen on myös vaarallista: luennoilla istutaan ja kopioidaan ajattelematta mitään. Ties mitä hölynpölyä on tullutkin uskoneeksi ja jopa opetelleeksi (luennoitsijatkaan eivät ole erehtymättömiä) oman laiskuutensa tähden.

Kevätlukukauden alkajaisiksi tuli sitten orientointi hammaslääketieteenkurssi, jonka mielekkyydestä voidaan olla monta eri mieltä. Aineen käsittely oli joskus kovin utopistista eikä kukaan varmaan ollut parhaimmassa kuunteluvireessä viiden aikaan iltapäivällä. Mutta luennot olivat pakollisia ja istuttavahan siellä oli.

Nyt olemme päässeet jo ihmisruumiin tutkailuun, emme tosin pääalueeseen, siis päähän, hampaisiin etc. mutta ylöspäin olemme kuitenkin menossa. Häiritsevät tekijät, kuten aurinko pyrkivät valitettavasti vetämään opiskeluintoa alaspäin, onneksi välillä on kesä ja syksyllä edessä toivottavasti vähän mielenkiintoisempi ja antoisampi vuosi.

ROCKABILLY RULES

Pasi Hämäläinen

KIRJE MEILLE KAIKILLE

Kuopion korkeakoulun opiskelijoilla on maamme korkeakoululaitoksen parhaimmat vaikutusmahdollisuudet korkeakoulun hallinnossa. Kuopion korkeakoulun hallintomalli luotiin aikana, jolloin hallinnonuudistuskeskustelu kuohui kiivaana äärimahdollisuuksien, mies-ja-ääni-periaatteen ja vanhoillisen, täydellisen professorivallan, välillä. Hallintomallista käytetään nimitystä kolmikantahallinto. Kärjistetysti se perustuu siihen, että asian käsittelyssä on yksi oikea kanta, professoreiden kanta, ja kaksi muuta, keskikiintiön ja opiskelijoiden 'väärää' kantaa.

Viimeksi tämä tuli esille rehtorivaalin yhteydessä, jolloin professoreiden kannan näyttäessä jäävän huonommalle, vedettiin esiin vaatimus hallintomallin muuttamisesta. Muutoksella tietenkin haluttaisiin pienentää kahden 'väärässä' olevan kiintiön valtaosuuksia. Tämä vaatii hallintoasetuksen (737/75) muuttamisen ja se ei onneksi tapahdu aivan helposti.

Sama hallintoasetus määrittelee opiskelijan oikeusturvan ja tätä tarkentaa mm. kuulusteluohjesääntö. Sääli vain, etteivät opiskelijat valvo oikeuksiaan asioissa, jotka ovat tarkkaan säädetty ja taattu. Mm. kuulusteluohjesäännön rikkominen on enemmän kuin yleistä.

Kun kuulee opiskelijoiden kommentteja jatkuvasta vaatimusten kiristämisestä ja tahdin tiukkaamisesta kestokyvyn rajoille, tulee mieleen oikeus vaatia ryhtiä myös toiselta osapuolelta. Ensiksi tulee mieleen kuulusteluohjesäännön selkeä maininta tulosten julkistamisesta kahden viikon kuluessa kuulustelusta.

Hallintoasetuksen 52 §:ssä totetaan, että korkeakoulun hallitus hyväksyy toukokuun loppuun mennessä seuraavan lukuvuoden opetussuunitelmat. 54 § toteaa, että opettajan on noudatettava hyväksyttyjä opetussuunnitelmia. Opetussuunnitelmassa määritellään mm. kunkin opintojakson sisältö, laajuus, suoritustavat, työmuodot ja ajankohta. Miten paljon opetus todellisuudessa poikkeaa suunnitelmista, on tavallaan opiskelijan päätettävissä. Mihinkään muutoksiin ei ole pakko välttämättä alistua ilman hallituksen päätöstä.

Henkilöstöpulaan vetoaminen on yleisin puolustus tämän kaltaisissa asioissa. Opetusministeriön papereissa hammaslääketieteen osaston virkatarpeen kohdalla on miinusmerkki, laskennallinen minimitarve on tyydytetty. Olisikohan aihetta työnjohdolliseen tarkistukseen, mikäli tilannetta aiotaan parantaa.

Ammattikuntakeskeisesti ajatellen huolestuttaa nykyisten opiskelijoiden, tulevien kollegojen valmentautuminen ammatissa tapahtuvaan yhteiskunnalliseen toimintaan, johon luetaan ammattikunnan etujen puolustaminen ja aseman parantaminen. Ellei opiskeluaikana ole tuntumaa vastuuseen omaa henkilökohtaista etua pitemmälle, miten vaikeaa on uskoa meistä muodostuvan lujan yhteisvastuun tuntevan kollegion, joka kuuluu yhteiskunnan korkeimmin koulutettuun ja arvostetuimpaan osaan.

Lyhytnäköisesti ajatellen opiskeluajan minimointi tuntuu hyvältä ratkaisulta, takaahan se nopean tien rahan ääreen. Lisensiaatintodistus kainalossa, ruusu toisessa otetaan suunta poispäin eikä enää ikinä sekaannuta tähän kurjaan hiostuslaitokseen.

Kuitenkin laki Kuopion korkeakoulusta (843/70) määrittelee korkeakoulun erääksi tehtäväksi tieteellisen sivistyksen edistämisen. Akateemisesta **ammattikoulusta** ei siellä onneksi puhuta lainkaan.

Lain mukainen tieteellisen sivistyksen edistäminen ja korkeimman opetuksen antaminen korkeakoulussa edustetuilla aloilla tuntuu hiukan oudolta opiskelijan valokopioidessa jonkun kaverinsa luentomuistiinpanoja ja nämä ainoina tiedonlähteinään valmistautuvat tenttiin pahemmin perehtymättä alaan liittyvään kirjallisuuteen.
Snellmannilainen ajatus sivistysyliopistosta jää haaveeksi, samoin ihmisen henkinen kasvu. Vain vaadittu ollaan valmiita tekemään, naapuri ja sen mukana yhteisvastuullinen toiminta jääköön oman onnensa nojaan.
Valmiin hammaslääkärin kansalaisvalmiudet ovatkin sitten heikot ja esim. työhön liittyvät hallinnolliset tehtävät vieraita.

Useimpien korkeakoulun professorikuntaan kuuluvien ansioluetteloista löytyy jo perustutkinnon suorittamisen ajalta mitä erilaisempia järjestö- ja yhteistoimintatehtäviä.

Ylläolevan tarkoituksena ei ole sohaista ketään silmään sen enempää kuin mitä on tarpeen keskustelun ja toiminnan herättämiseen uusien opiskelijapolvien joukossa.

VEDETTIINPÄ SAUNAA...

Aivokoppani syvimpiin syövereihin tunkeutui hirvittävä räminä. Vaivalloisesti ponnistauduin unen keskeltä puolivalvetilaan ja ähkäisten länttäsin herätyskellon napin alas. KAKSI! Kuka idiootti on laittanut kellon soimaan tähän aikaan yöstä? Viiden minuutin samean mietiskelyn jälkeen äkkäsin itse olevani syyllinen muistaessani mitä tuleman piti. Ihan tavanomainen yön pikkuaskarehan se vain oli edessä — kaksi tuntia saunanvetoa Väinölänniemeä ympäri.

Huokasin. Vuode oli houkuttelevan lämmin. Jospa sinne tulisi tarpeeksi muita, ettei tarvitsisi lähteä... Jotenkin sain itseni kuitenkin pakotettua nousemaan ylös ja vartin kuluttua jo fillaroin parin kohtalotoverin kanssa vielä pimeässä yössä kaupunkiin päin. Vitriinillä kohtasimme kymmenkunta muuta enemmän ja vähemmän unisen näköistä saunanvetäjää valmiina tosi toimintaan.

Väinölänniemellä tapahtui saunojien ja vetäjien vaihto. Viimeiset unet karisivat ensimmäisessä juoksussa Sepänkatua ylös. Öiseen aikaan lenkkiä saattoi laajentaa kaupungille päin ja kokeilla uusia reittejä. Meinasi tulla entinen ME-yritys saunan mahtuessa eräällä pikkukadulla nipin napin kulkemaan molemmille puolille katua parkkeerattujen autojen välistä. Mutta hyvin selvittiin. Sauna ei ainakaan naarmuutunut. Kuntojuomakin riitti, mutta läheisen leipomon aamuvuorolaiset suhtautuivat kummallisen penseästi aneluihimme uunituoreista munkkipossuista. Olisivatpa leipuripojat tienneet, että siinä menee tulevia maailmanmestareita!

Parissa tunnissa tuli hommassa hiki muillekin kuin saunojille — tosin ainoastaan viimeksi mainitut vilvoittelivat avannossa — ja vuoro luovutettiin mieluusti seuraaville vetäjille klo 5. Kun vapunaattona julistettiin uusi saunanvedon ME syntyneeksi, käväisi mielessä voitonriemuinen — mekin oltiin mukana! Kaikkeen sitä joutuu.

Aamulla klo 4 Minna Canthinkadun ja Maaherrankadun kulmassa.

Haastateltavana

TALON TUOREIN TOHTORI

Huhtikuun ensimmäisenä päivänä Viljo Nyyssönen väitteli korkeakoulussamme tohtoriksi aiheesta »Työpaikkahammashuolto Suomessa». Ville aloitti opiskelunsa Kuopiossa v. -73 ja valmistui lisensiaatiksi -78 ensimmäisen Kuopiosta valmistuneen kurssin mukana.

Myöhemmin hän on suorittanut myös MPH-tutkinnon (Master of Public Health).

Milloin aloitit tutkimustyön?

— toisella vuosikurssilla, siis -74. Minua kiinnosti erityisesti hammashuolto ja halusin perehtyä siihen paremmin.

Antoiko saamasi peruskoulutus sinulle riittävät edellytykset itsenäiseen tutkimustyöhön?

— ei, peruskoulutus on aivan liian temppuorjentoitunutta ja se ei anna edellytyksiä edes itsenäiseen ajatteluun.

Onko nykyinen tutkinnon uudistus muuttanut tilannetta?

— en tiedä, en tunne sitä niin hyvin, mutta vaikuttaa liian kurssimaiselta.

Onko laitoksemme muuttunut Savotalon ajoilta?

— on paljonkin ja pahempaan suuntaan. Nykyään kiistellään henkilöpolitiikasta, kun taas Savotalon aikoihin oli yhteinen henki toiminnan käynnistämiseksi ja että ensimmäiset opiskelijat valmistuisivat. Nykyään voimavarat suunnataan laitoksen kehittämisen sijasta kiistelyyn.

Minkälaisia ongelmia sinulla oli väitöskirjan tekovaiheessa?

— lähinnä tuotti ihmisten asenteet ja tietämättömyys. Monilla on ihmeellinen kyky nähdä politiikkaa joka paikassa.

Mikä on mielestäsi Suomessa keskeisin hammashuollon ongelma?

— alhainen hampaiston arvostus. Nykyään hyväksytään vielä hampaiden reikiintyminen ja menetys — se on yhteiskunnallinen ongelma. Terveyspoliittisten asenteiden tulisi olla enemmän terveys-, hoito- ja potilaskeskeisiä ei henkilökunta tai hoitojärjestelmäkeskeisiä.

Entä kansainvälisesti?

— ehkä Keski-Euroopan kunnallisten hammassairauksien vastustusyritysten vastustus poliittisin perustein »vapauden» ja pakkosyötön verukkeella.

Mitä haluaisit sanoa esim. opiskelijoille?

— opiskelijat ovat menneet aktiivisuudessaan taaksepäin. Nykyään opiskelijat ottavat vastaan kaiken mitä tuputetaan. Enemmän kriittisyyttä ja aktiivisuutta!

— samoin antaudutaan liikaa vain spesialiteetin oppimiseen. Opiskelu ei ole pää-asia elämässä.

Mitä tutkimustyö sinulle merkitsee ja mitä on hammaslääkärin työn ja tutkimustyön välinen suhde?

— tutkimustyö sinänsä ei merkitse, vaan tiedon jano/tutkimusaihe. Tutkimus on väline, ei itseisarvo.

— molemmat työt tasapainottavat toisiaan. Hammaslääkärin työssä näkee epäkohtien seuraukset esim. hammashuollon järjestämisessä. Se antaa virikkeitä tutkimustyöhön, aineiston käsittelyyn jne.

Haastatteli Kaisa Herranen

Lyhyt tiivistelmä väitöskirjasta »Työpaikkahammashuolto Suomessa»:

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata työpaikkojen hammashuollon tilannetta; tarjontaan, kustantamiseen ja käyttöön liittyiviä tekijöitä ja niiden välisiä suhteita. Siinä on selvitetty työnantajien järjestämä

Siinä on selvitetty työnantajien järjestämää hammashuoltoa, sairauskassojen roolia sekä työntekijöiden ja työnantajien näkemyksiä työpaikkahammashuollon kehittämisestä. Aineisto on muodostunut yhdistysrekisterissä olevasta eri alojen yrityksistä ja kysely on suoritettu postikyselynä vuonna 1975.

Tuloksissa todettiin mm., että noin 5 % työnantajista oli järjestänyt työntekijöittensä hammashuollon ja sen piirissä oli lähes 100000 henkeä. Osalla työpaikoista oli oma hammaslääkäri ja osalla oli sopimus jonkin hammaslääkärin kanssa. Käyttö oli jäänyt kuitenkin suhteellisen vähäiseksi mahdollisesti työ- ja palkkaolosuhteisiin liittyvien seikkojen vuoksi. Työntekijöiden sairaskassat osallistuivat useimmiten hammashuollon kustannuksiin ja monet kassat korvaisivat myös muualla suoritetun hoidon. Subventiota sai noin 49 % tutkimuksen työpaikkojen työntekijöistä. Sairaskassojen korvaaman hoidon piirissä olevat kävivät tiheämmin hammaslääkärissä kuin keskimäärin yksityispalveluja käyttävä aikuisväestö.

Vastaajien mielestä tärkein hammashuollon kehittämiskeino oli kansanterveyslain laajentaminen, toisena sairasvakuutusjärjestelmän kehittäminen ja kolmanneksi työnantajien mielestä yksityishammaslääkäreiden päivystysjärjestelmän kehittäminen ja työntekijöiden mielestä hammashuollon sisällyttäminen työehtosopimuksiin.

Yhteiskuntapoliittisena johtopäätöksenä todetaan, että työpaikkahammashuolto on varteenotettava vaihtoehto ratkaistaessa aikuisten hammashuollon organisoimista.

Betadine®

Hammaslääkäri, BETADINE tuotteet ovat turvallista hygieniaa

BETADINE ihonpuhdistaja

Polyvidon. iod. (Mundidone) 8 g. Deterg.. addenda et aq purif. ad 100 ml

on detergenttiä sisältävä saippuan asemesta käytettävä desinfioiva puhdistusliuos.

Pakk.: 250 ml

BETADINE suuvesi

Polyvidon. iod. (Mundidone) 1 g. Spir. fort. 7. 5 g. Addenda. arom. et aq. purif. ad 100 ml

on tarkoitettu suun hygienian tehostamiseen suun ja hampaiston hoitotoimenpiteiden yhteydessä.
Suosittele potilaillesi BETADINEA kuten tuhannet kolleegasi ympäri maailmaa!

Pakk.: 100 ml
250 ml

BETADINE paikallisantisepti

Polyvidon. iod. (Mundidone) 10 g. Addenda et aq. purif. ad 100 ml

on tarkoitettu ihon ja limakalvojen desinfiointiin ennen leikkauksia, injektioita ja aspiraatioita sekä juurihoitotoimenpiteisiin. Mm. lasten ja aikuisten sammasinfektiot reagoivat suotuisasti BETADINE paikallisantiseptipenslaukseen.
100 ml:n muovinen tippa-annos pullo on kätevä-käyttöinen vastaanotolla.

Pakk.: 100 ml
250 ml

VUOSIEN VIISAUS

Vaella voimakkaasti melun ja kiireen keskellä
ja muista, mikä rauha kätkeytyy hiljaisuuteen.
Mikäli se on antautumatta mahdollista,
pysy hyvissä väleissä kaikkien ihmisten kanssa.
Ilmaise totuutesi hiljaa ja selkeästi
ja kuuntele muita,
yksinkertaisia ja oppimattomia myöten,
sillä heilläkin on sanottavansa.
Vältä äänekkäitä ja riidanhaluisia henkilöitä,
he ovat mielen vaiva.
Jos vertailet itseäsi muihin,
tulee Sinusta sekä turhamainen ja katkera,
sillä aina on oleva Sinua suurempia ja vähäisempiä.
Iloitse saavutuksistasi, kuten myös suunnitelmistasi.
Säilytä kiinnostus uraasi, vaikka mitättömäänkin,
se on tosi omaisuutesi ajan vaiheissa.
Liiketoimissasi ole varovainen,
sillä maailma on petosta täynnä.
Mutta älä anna sen sokaista Sinua näkemästä hyvettä
korkeat ihanteet ohjaavat monia,
ja elämä on urhea kaikkialla.
Ole oma itsesi
älä koskaan teeskentele kiintymystä
rakkautta älä vähättele.
Sillä kaiken autiuden ja pettymysten keskellä
se on ikuinen kuin ruoho.
Seuraa alttiisti vuosien viisautta
ja hylkää kevyesti se, mikä lapsen on.
Kasvata hengen voimaa kilveksi onnettomuutta vastaan,
mutta kuvitelluista seikoista älä masennu.
Väsymys ja yksinäisyys synnyttävät monia pelkoja.
Kuri on terveellistä, mutta myös hellyys on tarpeen
Sinä olet maailmankaikkeuden lapsi, kuten puut ja tähdet,
Sinulla on olemassaolon oikeus.
Näyttäköön se Sinusta siltä tai ei,
kaikkeus kulkee epäilemättä
omaa sopivaa rataansa.
Siispä ole rauhassa jumalasi kanssa,
miksi hänet kuvitteletkin.
Mitkä lienevätkin toimesi ja toiveesi
säilytä sydämesi rauha elämän melskeissä.

Viekkauden, turtumuksen,
särkyneitten haaveiden keskellä,
maailma on silti kaunis.
Ole valpas,
yritä pysyä onnellisena.

Ote vanhan St. Paulin kirkosta
Baltimoresta v. 1692 löytyneestä
käsikirjoituksesta.

Siinäpä kesälomaeväiksi elämänviisautta vuosien takaa. Tai harvalla opiskelijallahan kesä lomaillessa kuluu. Siispä työn tiimoilta vielä pari ajatusta.

Siis tätä ihminen tarvitsee ollakseen onnellinen:
Työn, jotta voi lyödä sen laimin.

Terveyskeskukseen kesäkandeiksi meneville sopisi ehkä tämä?

Tlee vahing viisallekki,
tyhmälls se o ain doisess kädes.

Dentikkeli toivottaa lukijoilleen...

hyvää ja lämmintä kesää.

Vaihtoehto ulkomaisille: KOTIMAISET UUDELLEEN-MUOTOILLUT TEHOIMUKÄRJET

Kotimaisten tehoimukärkien muoto on aikaisempia malleja tylpempi. Uuden kärkimuotonsa ansiosta se on myös vähemmän kudosta imevä. Näin ollen suomalaiset tehoimukärjet ovat käyttäjä- ja potilasystävällisiä. Ulkomitat ovat entiset, mutta lisätty seinämäpaksuus tekee uusista tehoimukärjistä taipumattomat.
Kotimainen tehoimukärki on hiljainen ja edullinen vaihtoehto ulkomaisille.
Imukärkiä valmistetaan valkoisena tai värillisenä. Muovi ja väriaine täyttävät elintarvikelaboratorion määräykset.
Pakkaus: 100 kpl
Valmistaja: Finn-Wass Oy

Oriola oy
HAMMASVÄLINE